

Larry & Andy Wachowski

Med sine referencer til Alice in Wonderland, The Wizard of Oz, The Terminator, Hong Kong-actionfilm, Odysseen og Bibelen kombineret med eksplosive action- og kampscener af hidtil uset format blev Matrix Wachowski-brødrenes helt store gennembrud, hvor de fysiske love og alverdens kausalitet kan ophæves uden problemer og erstattes med lyd og billeder af frapperende kvalitet

Brødrene Larry Wachowski (f. 1965) og Andy Wachowski (f. 1967) er uddannede tømrere. I løbet af 1980'erne begyndte de dog at skrive manuskripter til tegneserieforlaget Marvel, hvilket igen førte dem til at arbejde på at skrive filmmanuskripter.

I 1995 kom actionthrilleren *Assassins* (*Lejemordere*), instrueret af Richard Donner og skrevet i samarbejde med Brian Koppelman. Filmens hovedperson er den garvede snigmorder Robert Rath (Sylvester Stallone), der får kam til sit hår, da en anden snigmorder, Miguel Bain (Antonio Banderas), prøver at gå ham i bedene. Larry og Andy Wachowski prøvede efterfølgende (uden held) at få fjernet deres navne fra filmen, og den var da heller ikke nogen succes hverken hos kritikere eller publikum.

Noir for begyndere. Bedre gik det med Wachowski-brødrenes næste projekt, *Bound* (1996), som de også selv instruerede. Filmen er en stilfuld film noir-øvelse om gangsteren Cesar (Joe Pantoliano), der bliver snydt af sin elskerinde, den svulstige Violet (Jennifer Tilly), da hun slår pjalterne sammen med den lesbiske handywoman Corky (Gina Gershon) for at stjæle to millioner af mafiaens penge. De to kvinders plan går dog selvagt ikke

som forventet, men udvikler sig til et omfattende blodbad.

"Directed by the Wachowski Bros." står der på creditlisten, og en sammenligning med brødrene Joel og Ethan Coen (og især deres debutfilm, krimien *Blood Simple*, 1984) var uundgåelig. Men ulig Coen-brødrenes genrestykker mangler *Bound* totalt ironi og bizar humor. Dermed ikke sagt, at *Bound* er nogen alvorlig film. Wachowski-brødrene virker meget distancerede fra filmens indhold og bruger hovedsagelig historien som springbræt for deres velturnerede visuelle stil. Billederne er omhyggeligt og frapperende komponerede; farverne dybe og enormt mættede. Hele scener virker som om de er taget med på grund af deres visuelle kraft, f.eks. scenen hvor Cesar vasker og stryger de \$2.000.000 og hænger dem op på en tørresnor, og klimakset, der foregår i et rum, hvis gulv er dækket af en pøl af hvid maling.

Genremæssigt er der intet nyt i *Bound*. Selv Violets og Corkys homoseksualitet er blot et stilelement på linje med pistoler, gangster-lingo og designertøj. Corky fungerer som sådan fuldstændig på linje med filmhistoriens andre sagesløse helte, der lokkes ud i kriminalitet af en æggende femme fatale. Med sine hullede jeans, slid-



Matrix

te læderjakke, beskidte undertrøje og kæmpestore herreunderbukser med gylp

virker Corky overhovedet som prototypen på den maskuline homoseksuelle kvinde.

Den lesbiske twist udnyttes således på ingen måde til politiske statements, men fungerer kun som en undskyldning for at lade Gina Gershon og Jennifer Tilly kaste sultne blikke efter hinanden - hvilket ligesom filmens andre visuelle nydelser dog ikke er at foragte.

Neo-action i cyberspace. På baggrund af *Bounds* relative økonomiske succes fik Larry og Andy Wachowski efterfølgende mulighed for at realisere et ældre manuskript, "the script that nobody understands", der dog efter adskillige omskrivninger og justeringer kunne omsættes til filmen *Matrix* (1999, som ofte, men fejlagtigt kaldes *The Matrix*, jf. filmens fortekster).

Filmen handler om den unge Thomas Anderson (Keanu Reeves), der om dagen arbejder for et computerfirma, men om natten fører en omfattende hacker-virk-somhed under kunstnernavnet Neo. Neo finder sig hurtigt fanget i et spil mellem de statslige Agents og undergrundslederen Morpheus (Laurence Fishburne), der fortæller ham, at verden, som han kender den, blot er en illusion kaldet The Matrix skabt af fæle robotter; en virtuel dyne trukket hen over menneskeheden så maskinerne uforstyrret kan omdanne den til strøm! Neo vågner således op til en grum, post-apokalyptisk verden, hvor de eneste overlevende farer rundt i gamle kloaksystemer på evig flugt fra maskinerne. Morpheus fortæller endvidere den fortumlede Neo, at han er den udvalgte, der ifølge et orakel skal bringe maskinerne til fald.

Med sine referencer til *Alice in Wonderland*, *The Wizard of Oz*, *The Terminator*, Hong Kong-actionfilm, *Odyseen* og Bibelen kombineret med eksplosive action- og kampscener af hidtil uset format blev

Matrix i 1999 biografårets største succes og Wachowski-brødrenes helt store gen-nembrud.

Med stort set de samme hovedkræfter, der lavede *Bound* (fotograf Bill Pope, klipper Zach Staenberg, komponist Don Davis og skuespiller Joe Pantoliano) lykkedes det Wachowski-brødrene (der i øvrigt kan ses tidligt i filmen som to vinduespuksere) at bibeholde - og endda overgå - dennes gennemførte visuelle stil. Alle scenerne, der foregår i The Matrix, er holdt i grøn/gule-nuancer, og det regner konstant. Men ulig David Finchers *Se7en* (1995), der benytter sig af stort set samme visuelle strategi, er det i *Matrix* ikke for at understrege miljøets lurvethed, men mere for at give en air af hyperteknisk coolness. De grønligt sterile lokaler bliver således sammen med de glinsende regnvåde gader kun en blank og lækker baggrund for personernes sorte hår, kridhvide hud, dybsorte lædertøj og spejlblanke designer-solbriller.

Personerne, kunne man fristes til at sige, er også kun elementer i filmens væsentligste projekt: De flamboyante og kinetiske actionscener. Wachowski-brødrene hyrede Yuen Woo-Ping, en veteran fra utallige Hong Kong-actionfilm, som "kung fu-koreograf". Gennem hård træning af skuespillerne og via ophæng i skjulte wires lykkedes det at skabe overvældende koreograferede kampscener, hvor helte og skurke flyver gennem luften, mens de udveksler spark, slag og kugler. Samtidig udviklede Wachowski-brødrene en filmteknik, hvor man via en lang række digitalt sammenkædede kameraer kan fryse billedet men samtidig bevæge sig rundt i det. Disse to ting kombineret kan f.eks. ses i den spektakulære åbningsscene, hvor heltinden Trinity (Carrie-Anne Moss) hænger i luften midt i et meget højt flyvespark,

mens billedet er frosset og kameraet glider i en hurtig bue rundt om hende, og igen i filmens klimaks, det uundgåelige show down mellem Neo og skurken Agent Smith (Hugo Weaving) på en subway-peron.

Matrix' kampscener er i den grad succesfulde, at de efterfølgende dannede skole for eksplosive actionfilm; *Romeo Must Die* (2000, A. Bartkowiak), *Charlie's Angels* (2000, J. McGinty Nichol) og Ang Lees *Crouching Tiger, Hidden Dragon* (2000, *Tiger på spring, drage i skjul*) har alle fulgt *Matrix'* eksempel og hævet grænserne for, hvilke fysiske grænser helten spektakulært kan trodse. Selv John Woo, hvis action-iscenesættelse *Matrix* klart trækker på, synes i *Mission: Impossible II* (2000) at kopiere *Matrix*. Endnu et vidnesbyrd om filmens succes er, at den allerede er blevet gjort grin med i spoof-filmen *Scary Movie* (2000, K. I. Wayans) og adskillige musik-videoer. Billedet af Trinity, der hænger i luften, og Neo, der i slow motion febrilsk prøver at undgå en stribe pistolkugler, er således allerede gledet ind i den sociale

bevidsthed, mens filmens kamp- og actionscener generelt må opfattes som den nye garde.

Larger Than Life. Larry og Andy Wachowskis to film er generelt larger than life. Hverken *Bound* eller *Matrix* (eller *Assassins* for den sags skyld) excellerer i dybe person- eller miljøskildringer, god dialog, eller noget der ligner den virkelige verdens kausalitet. Personerne er arketyper helt ned i valget af deres kodenavne: Rath, Bain og Electra i *Assassins*; Violet, Corky og Ceasar i *Bound*; Neo, Morpheus, Trinity, Cypher, Apoc et al. i *Matrix*. De fungerer kun som afsæt for Wachowski-brødrenes omhyggelige omgang med filmsproget, hvor de fysiske love og alverdens kausalitet kan ophæves uden problemer og erstattes med lyd og billeder af frapperende kvalitet.

Wachowski-brødrene er i øjeblikket i færd med at indspille *Matrix 2* og *Matrix 3* samtidig. Planmæssigt vil de henholdsvis få premiere i 2002 og 2003.

Christopher Seidelin

Filmografi

1995 Assassins/Lejemordere (manus)
1996 Bound
1999 Matrix